ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ
(องค์การมหาชน)

งานศิลปหัตถกรรมประเภท

ดอกไม้ประดิษฐ์

ดอกไม้ประดิษฐ์ สร้างสรรค์ขึ้นจากวัสดุต่าง ๆ เช่น ผ้า หรือกระดาษ ถูกสร้างขึ้นโดยการนำความงามที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ให้มีรูปร่าง ลักษณะ สีสันเหมือนดอกไม้จริงทุกประการ หรือสร้างสรรค์ขึ้นตามจินตนาการด้วยการผสมผสานเข้ากับงานศิลปะ สร้างสรรค์ผลงานออกมาให้มีความสวย แปลกตา ดอกไม้ประดิษฐ์จึงนับเป็นงานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์เพื่อให้มีความสวยงาม และใช้เป็นประโยชน์ในวาระโอกาสต่าง ๆ

เอกลักษณ์ที่สะท้อนภูมิปัญญา และทักษะเชิงช่างการทำดอกไม้ประดิษฐ์

ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อการดำรงรักษาไว้ซึ่งความงามของธรรมชาติ เพื่อรักษาความงามของดอกไม้ที่หาดูได้ยาก หรือกำลังจะหมดไป ซึ่งต้องใช้ความประณีต ละเอียด ในการสร้างสรรค์ ให้เกิดความงามที่สมจริง ทั้งรูปทรง สีสัน ต้องใช้ทักษะฝีมือ และการฝึกฝน สิ่งสำคัญในการทำดอกไม้ประดิษฐ์คือก่อนทำจะต้องมีความเข้าใจธรรมชาติ เอกลักษณ์ รูปร่างลักษณะของดอกไม้แต่ละชนิด รวมถึงได้เห็นรายละเอียดต่างๆ ของดอกไม้จริง จึงจะสามารถสร้างสรรค์ดอกไม้ประดิษฐ์ชนิดนั้นออกมาได้

ความสำคัญหนึ่งในการสร้างสรรค์งานดอกไม้ประดิษฐ์อยู่ที่การเลือกใช้วัสดุเพื่อสร้างความเหมือนจริงให้กับดอกไม้มากที่สุด เช่น การเลือกใช้ผ้าแต่ละชนิดที่มีเส้นใยผ้าที่แตกต่างกัน การผสมสีโดยจะต้องเลือกใช้สี หรือผสมสีให้มีความเหมือนกับสีของดอกไม้จริงจนแทบแยกกันไม่ออก การใส่ใจในรายละเอียดเล็ก ๆ ก็เป็นเรื่องสำคัญ เช่น ความตูม ความบาน รวมถึงเกสร และเรณูของดอกไม้แต่ละชนิดด้วย ซึ่งผู้ทำดอกไม้ประดิษฐ์ได้มีการคิดค้น ดัดแปลง เสริมแต่ง นำวัสดุที่หาได้มาประยุกต์ใช้กับดอกไม้ประดิษฐ์ เช่น การใช้สำลีมาเสริมแต่งให้ดอกไม้ประดิษฐ์มีลักษณะตูม การใช้เครื่องรีดนำมารีดกลีบใบให้มีความโค้งมน การใช้ฟลอร่าเทปพันก้านลวดจนกลายเป็นสีเขียวเปรียบเสมือนก้านของดอกไม้ เป็นต้น

เอกลักษณ์ดอกไม้ประดิษฐ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ดอกไม้ประดิษฐ์เลียนแบบธรรมชาติ คือ ดอกไม้ประดิษฐ์ที่ถูกสร้างขึ้น ให้มีรูปร่าง ลักษณะ สีสัน เหมือนดอกไม้จริงทุกประการ ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนในการทำที่ละเอียดอ่อน ผู้ทำจะต้องฝึกฝน และต้องเข้าใจธรรมชาติของดอกไม้ จึงจะสามารถทำดอกไม้ประดิษฐ์ออกมาได้อย่างดี

ดอกไม้ประดิษฐ์สร้างสรรค์ หรือดอกไม้จากจินตนาการ คือ การประดิษฐ์ดอกไม้ผสมผสานเข้ากับงานศิลปะ สร้างสรรค์ผลงานออกมาให้มีความสวย แปลกตา ซึ่งอาจมีรูปร่าง และสีสันไม่เหมือนกับดอกไม้จริงเท่าใดนัก

เรื่องราวความเป็นมาของศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้

งานศิลปะดอกไม้ประดิษฐ์ มักพบตามแหล่งอารยธรรมโบราณ มักจะมีดอกไม้ปะปนอยู่กับงานศิลปะ เช่น ภาพวาดฝาผนัง งานปูนปั้นตามสถาปัตยกรรมต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งในพิธีทางศาสนา

ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้นั้นเริ่มมาจากประเทศใด แต่สำหรับศิลปะการประดิษฐ์ดอกไม้ในประเทศไทยมีให้เห็นอยู่บ่อยครั้งตั้งแต่อดีต โดยการนำดอกไม้มาประดิษฐ์เพื่อถวายให้กับเจ้านายในวัง อีกทั้งยังมีการนำใบตองหรือดอกไม้แห้ง เช่น กลีบบัว มาประดิษฐ์เป็นกระทงใช้ในประเพณีลอยกระทง หรือ การประดิษฐ์ดอกไม้จากเทียน สำหรับนำไปตกแต่งเทียนในวันเข้าพรรษา

หลักฐานเก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับดอกไม้ประดิษฐ์ที่พบในประเทศไทย คือ งานศิลปะปูนปั้น โดยจะปั้นเป็นลวดลายของดอกไม้ ประดับตามสถาปัตยกรรม สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลมาจากภาพแกะสลักตามประสาทหินของขอม พบมากในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย สมัยสุโขทัยตอนต้น และในสมัยอู่ทอง

ดอกไม้ประดิษฐ์ : ดอกรังผึ้ง

จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์มีการดัดแปลงโดยการนำเอาดอกไม้มาทำเป็นดอกไม้แห้ง หรือบุหงารำไป จะเห็นว่าศิลปะในสมัยรัตโกสินทร์นี้โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 1 จะเป็นศิลปะที่สืบทอดมาจากสมัยอยุธยา จนมาถึงช่วงสมัยรัชกาลที่ 2 และ 3 งานศิลปะต่าง ๆ มีความประณีตและมีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น

สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นยุคของการปรับปรุงประเทศตามแบบตะวันตก โดยปฏิรูปงานทางด้านศิลปหัตถกรรมต่าง ๆ เช่น งานหัตถกรรมมเครื่องใช้ และของประดับตกแต่ง การเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ รวมถึงเรื่องของดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยเช่นกัน มีการเปิดศูนย์การการเรียนรู้และถ่ายทอดงานด้านดอกไม้ประดิษฐ์ที่พระบรมหาราชวัง โดยจัดสอนให้กับสตรีชั้นสูง เรียกว่า วิทยาลัยของผู้หญิง ตามตำหนักพระมเหสี เจ้านาย และเจ้าจอม

สมัยรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถทรงส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูการทำดอกไม้ โดยได้ฝึกอบรมเหล่าข้าหลวง และครูในโรงเรียนราชินี เกี่ยวกับเรื่องการทำดอกไม้แห้ง ในสมัยของรัชกาลที่ 5 นี้ ได้รับอิทธิพลจากประเทศญี่ปุ่น มีการส่งนักศึกษาเพื่อไปศึกษาด้านงานหัตถกรรมที่ประเทศญี่ปุ่น ในสาขาวิชาการทำดอกไม้ประดิษฐ์ และเมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาก็มาเป็นครูสอนวิชาสาขาศิลปหัตถกรรมสาขาต่างๆ

สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นยุคสมัยที่มีการเปิดรับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้าประยุกต์ใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น อีกทั้งงานด้านศิลปหัตถกรรมยังได้รับการผลักดันให้เข้ามามีบทบาทในการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย

งานศิลปะการทำดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นงานที่ถูกพัฒนาสืบเนื่องมาจากการผลักดันงานศิลปหัตถกรรมเมื่อสมัยรัชกาลที่ 6 โดยมีการเปิดการเรียนการสอนงานด้านดอกไม้สด และดอกไม้แห้ง ในโรงเรียนการช่างสตรีของรัฐและเอกชน การเรียนการสอนวิชาดอกไม้ประดิษฐ์ยังคงเผยแพร่เรื่อยมา ตลอดจนถึงปัจจุบัน

กรรมวิธีการสร้างสรรค์ดอกไม้ประดิษฐ์

วัสดุ / อุปกรณ์

ผ้าชนิดต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับรูปแบบของดอกไม้แต่ละชนิด ผ้าที่ใช้จึงมีหลากหลาย เช่น ผ้าออแกนซ่า ผ้ามัสลิน ผ้าแพรเยื่อไม้ ผ้ากำมะหยี่ขน ผ้ากำมะหยี่หนัง ผ้าซาติน ผ้าป๊อปปิ้น เป็นต้น

สี ใช้สำหรับระบายกลีบดอกไม้ และใบไม้ ซึ่งจะใช้สี 2 ชนิด คือ ชนิดที่ละลายในน้ำร้อน ซึ่งต้องใช้น้ำร้อนเป็นตัวทำละลาย และ สีชนิดที่ละลายในน้ำร้อนหรือน้ำเย็น ซึ่งสามารถใช้น้ำร้อนหรือน้ำเย็นก็ได้เพื่อเป็นตัวทำละลาย

กระดาษพันก้าน ใช้สำหรับพันเก็บรายละเอียดของดอกไม้ แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ กระดาษย่น และ กระดาษสา

กาวลาเท็กซ์ ใช้สำหรับติดประกอบช่อ ใบ และลำต้นเข้าด้วยกัน

ลวด ใช้สำหรับดามกลีบดอกไม้ ใบไม้สำหรับเข้าช่อ ลวดที่ใช้จะมีหลายเบอร์ ตั้งแต่เบอร์ 18 - 30 ซึ่งต้องเลือกใช้ตามความเล็ก ใหญ่ของดอกไม้

สำลี ใช้สำหรับทำดอกไม้ที่มีลักษณะตูม ใช้เสริมโคนดอกตูม หรือใช้สำหรับหุ้มด้านในของดอกกุหลาบ หรือในบางกรณีสามารถใช้สำลีชุบสี แล้วนำไประบายกลีบดอกไม้แทนพู่กัน

ใยเสริมก้าน ใช้สำหรับพันเสริมก้านดอกให้มีความโดดเด่นตามที่ต้องการ หรือใช้พันด้านหลังของใบให้มีลักษณะคล้ายของจริง นิยมนำใยเสริมก้านมาใช้แทนกระดาษทิชชูเพราะมีความเหนียว ทนทาน และราคาถูกกว่า

เกสร ใช้สำหรับเป็นส่วนประกอบของดอกไม้แต่ละชนิด ซึ่งวัสดุที่ใช้ทำเกสรมีหลากหลาย เช่น ป่านศรนารายณ์ แป้งมัน กาว เส้นกำมะหยี่ตรง เป็นต้น

เรณู ใช้โรยเกสรเพื่อให้ดูคล้ายของจริงมากขึ้น

ด้ายหลอด ใช้สำหรับเข้ากลีบดอก เข้าช่อ

ฟลอร่าเทป ใช้สำหรับพันก้านดอกไม้

หัวน้ำหอม ใช้สำหรับใส่ในเกสรดอกไม้เพื่อให้มีกลิ่นหอมเหมือนจริง

หัวรีด ด้ามใส่หัวรีด และที่วางด้ามรีด สำหรับรีดกลีบดอกไม้และใบไม้ชนิดต่างๆ

หมอนนิ่ม และหมอนแข็ง ใช้สำหรับรีดกลีบดอกไม้และใบไม้

พู่กันชนิดกลมและแบน ตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่

ถ้วยผสมสี

ปากคีบ

กระจกแผ่น หรือโฟเมก้า สำหรับระบายสีกลีบดอกไม้และใบไม้

เหล็กแหลม หรือ ขนเม่น

กรรไกรตัดผ้า และกรรไกรตัดกระดาษ

คีมตัดลวด

เครื่องตัดกลีบดอกไม้ใบไม้ พร้อมแม่พิมพ์

เครื่องอัดกลีบดอกไม้ใบไม้ พร้อมแม่พิมพ์

การดัดกลีบดอกไม้-ใบไม้

วิธีทำดอกไม้ประดิษฐ์

การตัดกลีบดอกไม้-ใบไม้ ใช้กระดาษลอกแบบลอกลายกลีบดอกไม้-ใบไม้ตามที่ต้องการ ใช้กรรไกรตัดกระดาษลอกลายให้เป็นรูปทรงกลีบดอกไม้-ใบไม้ จากนั้นนำไปวางบนผ้า แล้วตัดตามแบบ

การผสมสี ผสมสีตามสีของดอกไม้ที่จะทำ โดยผสมเป็นสีอ่อน สีกลาง และสีแก่

การระบายสี สามารถระบายกลีบดอก-ใบไม้ได้หลายวิธี เช่น การนำพู่กันจุ่มสีแล้วระบายลงบนกลีบดอกไม้-ใบไม้ หรือใช้สำลีจุ่มสีแล้วแตะลงบนกลีบดอกไม้-ใบไม้ และ การใช้ปากคีบคีบแล้วจุ่มกลีบดอกไม้-ใบไม้ลงในจานสี จะทำให้ได้สีเสมอกันทั้งหมด

การทำเรณู โดยนำแป้งข้าวจ้าวมาผสมน้ำ ใส่สีเหลืองลงไปเล็กน้อย จากนั้นคนให้เข้ากันแล้วนำไปผึ่งแดดให้แห้ง เมื่อแห้งดีแล้วให้นำมาขูดจะได้เป็นผงละเอียด

การดามลวด นำกลีบดอกไม้ที่ลงสีแล้ววางบนแผ่นกระจก จากนั้นนำลวดขนาดที่ต้องการพันด้วยกระดาษย่นสีขาว แล้วใช้พู่กันระบายสีให้เป็นสีเดียวกับกลีบดอกไม้ ตัดลวดให้ยาวกว่ากลีบดอกไม้ประมาณครึ่งนิ้ว จากนั้นนำไปทากาว แล้วนำมาวางลงบนกลีบดอกไม้ ใช้เล็บกรีดลวดให้ติดกับผ้า

การรีดกลีบดอกไม้-ใบไม้ ใช้หัวรีดตามแบบที่ต้องการรีดลงไปขนกลีบดอกไม้-ใบไม้ รวมถึงกลีบเลี้ยงตามลักษณะลายของเส้นใบ

การระบายสี

การทำเรณู

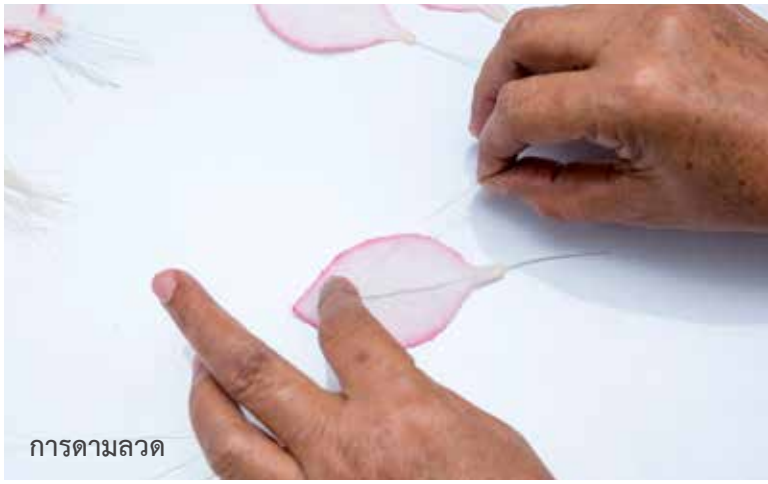
การดามลวด

การรีดกลีบ

การเข้าดอก

การเข้าช่อและเก็บรายละเอียด

การเข้าดอก นำเกสรไปติดกับก้านลวด โดยใช้ด้ายพันยึดไว้ จากนั้นนำกลีบดอกไม้มาติด โดยเริ่มจากกลีบดอกไม้ชั้นใน ใช้ด้ายพันยึดไว้ ทำเช่นนี้ไล่ไปจนถึงกลีบดอกชั้นนอก จากนั้นพันก้านลวดด้วยฟลอร่าเทป เก็บรายละเอียดให้สวยงาม การเข้าดอกนี้สามารถทำได้หลายแบบ ทั้งดอกตูม ดอกแย้ม และดอกบาน

การเข้าช่อและเก็บรายละเอียด นำดอกตูม ดอกแย้ม และดอก จับมาเข้าช่อรวมกันติดใบไม้ใบเล็ก ใบใหญ่ ตามความต้องการ จัดแต่งช่อให้เหมือนจริงมากที่สุด โดยการตัดแต่ง เก็บริมกลีบดอกไม้ที่รุ่ยออก จากนั้นพันด้วยฟลอร่าเทปอีกครั้งหนึ่ง ถือเป็นอันเสร็จ

กล้วยไม้แคทลียา ควีนสิริกิติ์

เรื่องราวดอกไม้พระนาม ตัวแทนดอกไม้ประดิษฐ์ที่สะท้อนเชิงศิลปะและทักษะของช่าง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงมีความห่วงใยในเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จนได้รับถวายพระราชสมัญญาว่า “พระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายของชีวภาพ” ด้วยพระปรีชาสามารถ และพระสิริโฉมอันงดงาม ทำให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตเชิญพระนามาภิไธยไปเป็นชื่อดอกไม้ที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมประเภทต่าง ๆ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระองค์ท่าน

ดอกไม้ที่เกี่ยวข้องกับพระนามาภิไธยในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ซึ่งมีมากมายหลายชนิด แต่ละชนิดนั้นล้วนแล้วแต่ได้รับการพัฒนา และปรับปรุงสายพันธุ์โดยชาวต่างชาติ ในต่างประเทศทั้งสิ้น ดังเช่น

กล้วยไม้แคทลียา ควีนสิริกิติ์ มีต้นกำเนิดจากประเทศอังกฤษ เป็นกล้วยไม้ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ **The Royal Horticultural Society** ในงานประกวดของสมาคมพืชสวนอังกฤษ จากนั้นจึงได้มีการขอพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 เป็นชื่อกล้วยไม้พันธุ์ดังกล่าวว่า แคทลียา ควีนสิริกิติ์ ได้จดทะเบียนเมื่อ พ.ศ. 2501 และได้ทรงพระราชทานพระราชานุญาตให้ใช้ดอกกล้วยไม้แคทลียา ควีนสิริกิติ์ เป็นดอกไม้สัญลักษณ์ประจำวันสตรีไทยซึ่งตรงกับวันที่ 1 สิงหาคมของทุกปี

ดอนญ่า ควีนสิริกิติ์

กุหลาบ ควีนสิริกิติ์

ดอนญ่า ควีนสิริกิติ์ เป็นไม้พุ่มประดับ ออกดอกเกือบตลอดทั้งปี ลักษณะเด่นคือ กลีบดอกทั้ง 5 มีขนาดใหญ่ทั้งหมด สีชมพูอ่อน ขอบสีชมพูเข้ม เป็นดอกไม้ของประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งได้ขอพระราชทานพระนามาภิไธยควีนสิริกิติ์ เมื่อ พ.ศ. 2506 เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศฟิลิปปินส์

กุหลาบ ควีนสิริกิต์ เป็นกุหลาบดอกใหญ่ที่มีความงดงาม สีเหลืองสดใส และมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกุหลาบที่กรุงเบลฟาสต์ ประเทศไอร์แลนด์เหนือ ต่อมาจึงได้มีการขอพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธย ควีนสิริกิติ์ เป็นชื่อของกุหลาบพันธุ์นี้ เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2514

บัวพันธุ์ควีนสิริกิติ์

นอกจากพรรณไม้จากต่างประเทศที่ได้รับพระราชทานพระนามาภิไธยควีนสิริกิติ์แล้ว เมื่อ พ.ศ. 2551 – 2554 ในประเทศไทยได้มีการผสมบัวสายพันธุ์ใหม่ ที่มีสีสันแปลกตา กลีบดอกมีสีม่วง ซึ่งมีลักษณะงดงามแตกต่างจากบัวพันธุ์อื่น ๆ ได้รับพระราชทานพระราชานุญาตให้ใช้ชื่อว่า **บัวพันธุ์ควีนสิริกิติ์**

ยังมีพรรณไม้ไทยที่ได้ตั้งชื่อตามพระนามของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 9 คือ โมกราชินี และ มหาพรหมราชินี อีกทั้งเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ทรงพบเห็นดอกไม้มากมายที่เกิดขึ้นในทุ่งหญ้าป่าเขาตามธรรมชาติ จึงได้พระราชทานชื่อให้ดอกไม้นั้น ๆ ได้แก่ ทิพเกสร สรัสจันทร นิมมานรดี สร้อยสุวรรณา ดุสิตา มณีเทวา และทรงโปรดเกล้าฯ ให้นักพฤกษศาสตร์ปลูกขยายพันธุ์ดอกไม้ป่าดังกล่าว ภายในบริเวณพระตำหนักที่ประทับอีกด้วย

ดอกไม้พระนามเหล่านี้เมื่อแผนกดอกไม้ประดิษฐ์ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร นำเอาดอกไม้พระนามชนิดต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ประดิษฐ์ โดยเริ่มจากการแกะโครงสร้างของดอกไม้จากของจริง นำมาศึกษา ย้อมสีและขึ้นรูปให้เหมือนดอกไม้พระนามของจริงมากที่สุด ใช้ความประณีต และความตั้งใจในการทำตั้งแต่ขั้นตอนการลงสี ขึ้นรูป ติดดอก พันก้าน เมื่อได้ผลงานที่สวยงามแล้ว จึงนำขึ้นถวายแก่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 เมื่อพระองค์ทรงเห็นชอบแล้ว จึงได้มีการจัดทำดอกไม้พระนามในรูปแบบดอกไม้ประดิษฐ์จำหน่าย

กรรมวิธีการสร้างดอกไม้ประดิษฐ์ จากดอกไม้พระนาม

วัสดุ / อุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้พระนาม (ตัวอย่าง ดอกบัวควีนสิริกิติ์ และ กุหลาบควีนสิริกิต์)

1. ลวด
2. กระดาษทิชชู
3. สำลี
4. กระดาษสาย้อมสีเขียว
5. กระดาษย่น
6. กลีบดอกไม้
7. เกสรดอกไม้
8. กาว
9. กรรไกร
10. ผ้าสี ผ้าซาติน ผ้ากำมะหยี่ ผ้าสำลี
11. หัวแร้ง / เครื่องรีด

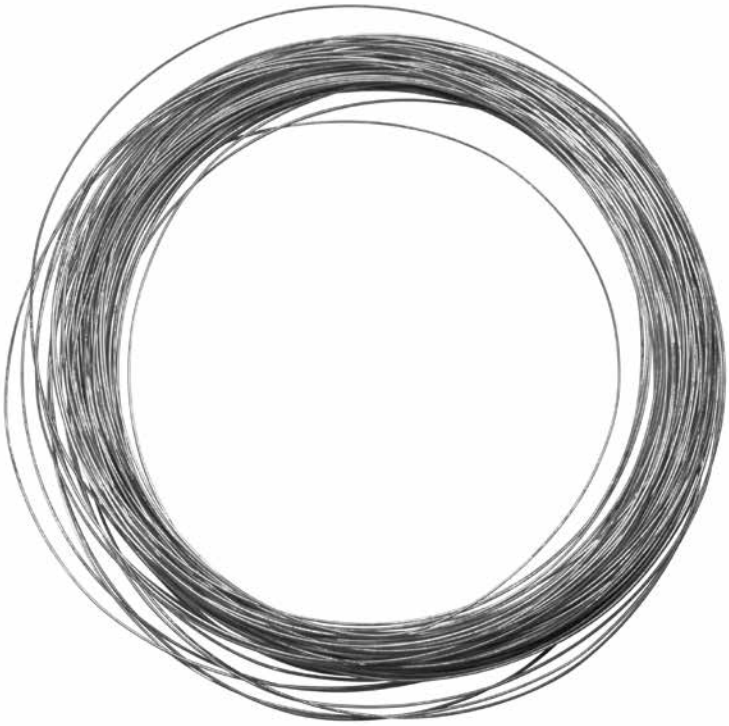

12. ด้าย

ขั้นตอนการประดิษฐ์ดอกบัวควีนสิริกิติ์

นำลวดในส่วนของก้านมาทากาว นำกระดาษทิชชูมาพันให้รอบแล้วใช้ไม้คลึงเพื่อให้เรียบสม่ำเสมอกัน ทากาวรอบก้านอีกครั้งหนึ่ง และพันก้านด้วยกระดาษย่นสีเขียว

นำก้านตรงส่วนปลายด้านหนึ่งมาจุ่มกาว ติดโฟมเป็นฐานเกสร ใช้กระดาษสีเขียวหุ้มรอบโฟมให้มิด ใช้ปากกาเมจิกแต้มเป็นลายเกสร นำหัวแร้งมารีดผ้าที่ตัดเป็นรูปเกสรให้เกิดความโค้งงอตามที่ต้องการ นำเกสรดอกไม้ที่รีดแล้วมาพันรอบฐานดอกบัวพันไล่ระดับจากเตี้ยไปสูงประมาณ 4 ชั้น

นำกลีบดอกไม้ที่ย้อมสีเรียบร้อยแล้วมาติด พันด้วยด้ายทีละกลีบ ทำไปเรื่อย ๆ จนได้ชั้นที่หนาตามต้องการ

นำใบบัวติดเข้าที่ก้าน ทากาวที่ก้านดอกไม้และใช้กระดาษสีเขียวพันรอบก้าน

เก็บรายละเอียด และจัดเข้าช่อให้สวยงาม

ทาวกาวที่ก้านลวด

ติดกลีบดอก

เก็บรายละเอียดเข้าช่อดอกไม้

ขั้นตอนการประดิษฐ์กุหลาบควีนสิริกิติ์

นำลวดมาพันด้วยกระดาษย่นสีเขียวประดิษฐ์เป็นก้าน

ใช้โฟมตัดปลายก้านเพื่อเป็นฐานเกสร ทากาวรอบฐานเกสร และพันด้วยสำลีเพื่อให้เป็นทรงดอกตูมขึ้น

นำผ้าที่ตัดเป็นกลีบดอกไม้เป็นรูปร่างแล้วไปจุ่มลงในน้ำยาอัดกลีบ ใช้เครื่องรีดความร้อนรีดลงบนกลีบดอกไม้ให้เกิดความโค้งงอ

นำกลีบกุหลาบที่รีดแล้วไปติดลงบนก้านที่เตรียมไว้ประกอบเข้าจนได้ขนาดดอกตามที่ต้องการ

นำใบประดิษฐ์ติดตลอดก้านเว้นระยะห่างประมาณ 1 นิ้ว ทากาวรอบก้านดอกไม้ และพันรอบก้านดอกไม้ด้วยกระดาษสีเขียว

เก็บรายละเอียดจัดเข้าช่อให้สวยงาม

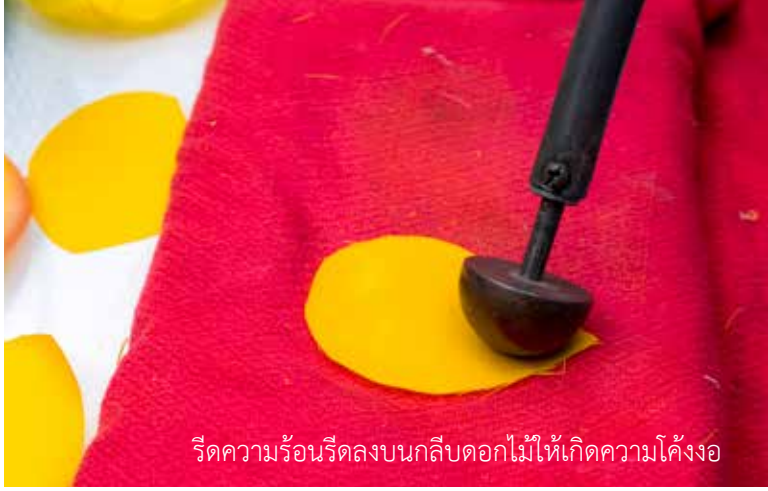
รีดความร้อนรีดลงบนกลีบดอกไม้ให้เกิดความโค้งงอ

ติดใบกุหลาบให้เรียบร้อย

ตีดก้านดอกให้เรียบร้อยสวยงาม

งานหัตถกรรมดอกไม้ประดิษฐ์นับเป็นอาชีพอย่างหนึ่งในประเทศไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยเป็นได้ทั้งงานหลัก และงานอดิเรก เพราะงานประดิษฐ์ดอกไม้นี้ถือเป็นงานที่สามารถใช้เวลาว่างจากการทำงานหลักมาทำได้ และเป็นอาชีพที่สามารถแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น และประจำชาติได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นอาชีพที่สามารถเสริมสร้างรายได้ให้มั่นคง และยังถือเป็นการช่วยส่งเสริมงานหัตถกรรมประเภทนี้ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและอนุรักษ์ให้คงไว้ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไทยสืบต่อไป

แหล่งที่มาข้อมูล และเอกสารที่ใช้ในการอ้างอิงการจัดทำข้อมูล

สัมภาษณ์คุณวิไลวรรณ ลายถมยา , แผนกดอกไม้ประดิษฐ์ (ประดิษฐ์ดอกไม้พระนาม) สวนจิตรลดา พื้นที่ปฏิบัติงาน ณ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรฯ
หนังสือดอกไม้ประดิษฐ์ : สมพร ยิ่งเจริญ ,
หนังสือดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ : ยุพิน สุวรรณวิวัฒน์ , www.royalparkrajapruek.org , www.panmai.com ,
www.rtificialflowers.blogspot.com , www.book.baanlaesuan.com